

(podkreślić należy, że jedynym wyznacznikiem nie mogą tu już być formy instytucjonalne, upowszechniają się także formy pozainstytucjonalne), ale w przypadku wychowania przedszkolnego problemem może być zarówno zbyt mała liczba lub zbyt duża odległość do placówki, jak też kwestie mentalnościowe – nieposyłanie dzieci do przedszkoli, pomimo istnienia takiej możliwości.

- b. Jakość kształcenia - zarówno w zakresie kształcenia na poziomie szkoły podstawowej/gimnazjum, jak i na poziomie maturalnym, województwo notuje sytuację problemową. Wyniki egzaminów świadczą o słabszym przygotowaniu uczniów na tle Polski, a jednocześnie widoczne jest niekorzystne pogłębianie się dysproporcji względem kraju. Sytuacja jest o tyle niekorzystna, że słabsze wyniki uczniów szkół maturalnych mogą przekładać się również na niższy poziom kształcenia w szkołach wyższych na terenie województwa, zwłaszcza tych, w których duży udział stanowią studenci z obszaru województwa.
- c. Brak kształcenia (na poziomie szkół branżowych oraz techników) w części kierunków zawodowych uważanych za istotne dla regionalnego rynku pracy. Niektóre kierunki dostępne są tylko w nielicznych szkołach.
- d. Brak wyróżniającego się na tle kraju potencjału akademickiego. Na jego terenie działa 17 instytucji szkolnictwa wyższego¹⁵ (8 w Bydgoszczy, 4 w Toruniu). W województwie kujawsko-pomorskim w 2017 r. studiowało 59 414 osób, co stanowiło prawie 4,5% studentów w Polsce (208 studentów szkół wyższych na 10 tys. ludności - 8. pozycja w kraju - niższa niż przeciętnie w kraju, gdzie wynosi 336 studentów na 10 tys. ludności). Liczba ta od 2007 r. (85 499) corocznie maleje. Mała jest liczba studentów z zagranicy. Poza Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, pozostałe regionalne uczelnie nie cechują się zbyt wysoką renomą wśród absolwentów szkół średnich, do czego przyczynia się także ich klasyfikowanie na niskich pozycjach w opiniotwórczych rankingach szkół wyższych. O jakości kształcenia w szkołach wyższych pośrednio świadczyć mogą także przyznawane poszczególnym wydziałom kategorie naukowe. Według parametryzacji z 2017 r. najwyższą kategorię A+¹⁶ uzyskały jedynie 2 wydziały Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (Wydział Historyczny i Wydział Sztuk Pięknych). Kategoria A natomiast przyznana została 8 wydziałom UMK w Toruniu oraz 2 wydziałom UKW w Bydgoszczy. Należy zwrócić uwagę, że w województwie kujawsko-pomorskim wyróżniają się przede wszystkim wydziały kształcące na kierunkach humanistycznych. Zdecydowanie niższą jakością kształcenia wykazują się kierunki inżynierjno-techniczne. Odzwierciedleniem charakteru regionalnych uczelni jest najniższy w kraju odsetek absolwentów i studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych. W 2017 r. w kujawsko-pomorskim zaledwie 15,9% studentów kształciło się na kierunkach inżynierjno-technicznych. Niepokojącym jest fakt, iż jest to najniższa wartość od 2007 r. Sytuacja ta wskazywać może na niedostosowanie kierunków studiów do potrzeb rynku pracy, co w konsekwencji powodować może brak odpowiednio wykształconych kadr dla rozwoju gospodarki opartej o innowacyjne technologie. W 2019 Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, jako jedna z 10 polskich uczelni, uzyskał status uczelni badawczej w konkursie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”. Celem programu jest wyłonienie i wsparcie najlepszych polskich uczelni, które będą mogły w najbliższych latach z sukcesem konkurować z ośrodkami zagranicznymi. Ponadto warto w tym miejscu wspomnieć o kwestii potencjalnych skutków ustawy tzw. ustawy 2.0 (Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce). Zgodnie z przedmiotową ustawą wiele możliwości uczelni (uprawnień) ma zostać określone na podstawie ewaluacji badań naukowych w 2021 roku. Z ekspertyzy Biura Analiz Sejmowych (15.02.2018) dotyczącej analizy przedmiotowej ustawy wynika, że tylko siedem z 18 uczelni wyższych w kraju zachowa status uniwersytetów. Niestety nie będzie wśród tych uczelni Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Natomiast wobec Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w

¹⁵ liczba ta dotyczy uczelni posiadających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego swoje główne siedziby (uczelnie macierzyste), <https://polon.nauka.gov.pl>, dostęp z dnia 10.07.2019 r.

¹⁶ kategoria przyznawana jednostkom wyróżniającym się jakością prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych oraz efektami ich realizacji na podstawie Rozporządzenia ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym i uczelniom, w których zgodnie z ich statutami nie wyodrębniono podstawowych jednostek organizacyjnych